



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi  
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ  
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque  
Ecclesiæ Præcepta**

**Tamburini, Tommaso**

**Dilingæ, 1697**

Caput IV.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40032**

à carnibus, quia ex una parte votum jejunii, ut diximus supra *cap. 2. num. 20.* intelligitur emitti juxta morem Ecclesie, mos autem Ecclesie est, ut non obliget Fideles in illa aetate, & ex alia parteposito, quod hi non obligantur ad jejunium, non obligabuntur ad abstinenciam à carnibus, quæ solùm in hac secunda responsione debet servari, ut necessariò inclusa in ipso jejunio.

34. Respondeo sanè negari non posse, id sequi ex hac secunda responsione, quam probabilem esse modò pronunciamus, & consequenter id etiam esse probabile. De hac quæstiuncula lege Excobar. *vol. 4. lib. 29. sect. 2. de 2. precepto problemate 98.*

## CAPUT IV.

*De abstinencia à lacticijs in diebus vetitis.*

1. **N**omine lacticiniorum veniunt lac cujuscunque animalis, caseus, butyrum, aliæque ex lacte conficta, ova quoque, & alicubi sagimen ex sue, modo, quo diximus *cap. preced. à num. 8.*

2. Jam quæres primò: Quando nam hæc à Fidelibus comedi prohibentur?

Respondeo, de tribus temporibus dubitationem esse posse, primò, de feriis sextis, & sabbatis totius anni, secundò, de diebus jejunii in vigiliis, & quatuor Temporibus, tertio de diebus Quadragesimæ, Jam de singulis.

*Usus lacticiniorum in Ferijs sextis, & sabbatis.*

3. **I**n feriis sextis, & sabbatis totius anni, si tunc non incidit, vel vigilia, vel quatuor Tempora, vel Quadragesima, licet Fideles lacticijs utantur; siquidem nullibi in Sacris Canonibus id prohibetur. Quòd si alicubi sit legitima, & approbata consuetudo abstinendi ab illis, ea servanda est. Certè in nostro Siciliae Regno ea non viget; & quamvis in aliquibus pagis, & apud rusticos, vel mulierculas nonnulli religioni sibi vertant, si ea comedant; tamen doctiores de veritate eòs instruere, ne peccent ex conscientia erronea, operæpretium est. Ita docent Doctores, quos mox proferemus, dum dicunt licere edere lacticia in omnibus diebus extra Quadragesimam,

*In Vigilijs, & quatuor Temporibus extra Quadragesimam.*

4. **N**eque in his, quæ sunt instituta ab Ecclesia, est in jure prohibitio comedendi lacticia, ut testantur Vasq. Villalob. Sanchez, aliique cum Diana *p. 1. tract. 9. ref. 41.*

Dico (Instituta ab Ecclesia) quia præscindimus ab obligatione votentium, vel institutorum in religionibus, vel ab impositis à Confessario, de quibus mox *n. 6.*

Major difficultas est, an adsit legitima consuetudo; & tamen idem Vasq. *part. 2. tract. 2. disp. 177. cap. 6. n. 34.* advertit, eam non adesse in Hispanijs, & locis, ubi promulgatur Bulla Cruciatæ; cum enim per hanc comedantur licet.

Vicē in his jejuniis lactinia, & major pars Fidelium eamumat, illaque comedat, non potest allegari contra lactiniorum usum consuetudo, quia nequit prudenter cognosci, an sit hæc prohibitio, quando major pars Fidelium per Bullam comedit, & Diana quidem *loc. cit. ref. 6.* notat ejusmodi prohibentem consuetudinem non adesse in nostro Sicilia Regno. In aliis locis qui libet seruet, quod legitime statutum, seu consuetum est.

5. Juvat etiam legere Pasq. *decif. 69.* ubi contendit probare, nullam adesse obligationem ratione consuetudinis abstinendi à lactiniis in prædictis diebus, additque *decif. 70.* quamvis hæc consuetudo esset legitime introducta pro sæcularibus, non tamen illa ligandos fore religiosos, quia cum hi sint in diverso statu, & ordine, habeantque sua propria onera, non tenentur consuetudinibus sæcularium, nisi ex proprio jure, vel voto alias obligarentur. Id quod etiam tenet Leander *n. 4. præcepto Eccl. disp. 3. q. 7.*

6. Denique sic habet Quintanaduennas *tom. 2. singular. tr. 3. sing. 22.* concedens lactinia in omnibus diebus, vel jejuniis extra, Quadragesimam.

7. Ultimò igitur addo, quòd si in aliquibus Hispaniæ, ac etiam in Dicecelsi Granatensis locis introducta est abstinentia ab ovis, & lactiniis in sextis feriis, aut jejuniis extra Quadragesimam, adhuc hæc consuetudo non obligaret, nec vim legis haberet. Ut Sanchez *tom. 2. Consl. lib. 5. cap. 1. dub. 21. num. 2.* probat, quia non esset in-

ducta à maiore parte populi; maior enim illius pars Bullam habet, nec induceretur animo se obligandi ad peccatum, sed ex ignorantia, ac errore. Et quando dubium esset, an obligaret, & an omnibus requisitis inducta esset, melior est conditio possidentis; unde consuetudinem hanc, ita ad hoc obligantem in Hispania, aut alibi, non adesse sentiunt Henriquez, Vasquez, Villalob. Fill. Portella, Joannes Sanchez, Bossius Trullench, quos citat, & sequitur Pasqualigus *dec. 69. num. 2.* Hactenus Quintanaduennas.

Hanc eandem sententiam, quòd extra Quadragesimam liceat semper comedere lactinia, tenent Salas, Henriquez, Portella, aliique, quos n. 614. citat, & sequitur Verde in defensione, quam pro Caramuele habet contra Borgiam; ubi numero præcedenti merito reprehendit aliquos Doctores, quos non nominat, qui ausi sunt pronuntiare, hanc sententiam esse corruptelæ obnoxiam, & flammis devotendam.

9. Ex prædicta doctrina sequitur, si quis voverit jejunium, vel ipsi jejunium impositum sit à Confessario, vel jejunium à Summo Pontifice assignetur exhibendum ad Jubilæum lucrandum, posse hunc ejusmodi jejunia exequi comedendo lactinia; nam, quia constat essentia Jejunii Ecclesiastici cum lactiniis, Vovens, Confessarius, Pontifex nisi expressè ad aliud strictius obligent; judicantur solùm obligari ad Jejunium more Ecclesiastico, cuius essentia, ut dictum est, lactinia non excludit. Ita Diana *loc. cit. ref.*

R r 3

4.

4. & 5. Bardi Bulla Cruciatæ p. 2. 11. 2.  
c. 3. sect. 10.

*In Quadragesima.*

10. **N**on defuerunt olim, qui eti-  
am in Quadragesima lactici-  
nia concedere voluerint induci ab illis  
rationibus, quas diximus n. 5. facere  
pro jeuniis extra Quadragesimam.  
Hodie verò hæc sententia prohibita est,  
eiusque praxis in virtute Sanctæ Obe-  
dientiæ interdicta. Nam inter cæte-  
ras propositiones, quas damnavit De-  
cretum SS. Alexandri VII. Anno 1665.  
& 1666. invenitur hæc num. 32.

(*Non est evidens, quòd consuetudo  
non comedendi ova, & lactinia in  
Quadragesima obliget.*)

Quare si per SS. Pontificem est evi-  
dens, quòd hæc consuetudo obliget,  
nemo de illa dubitare, amplius jam  
poterit.

11. **Q**uæres: hæc prohibitio in-  
telligiturne etiam de Dominicis dictæ  
Quadragesimæ?

Respondeo, etiam; nam etiam illæ  
sunt in quadragesima; vox enim qua-  
dragesima in iure, & in usu item com-  
muni loquendi non significat solum  
quadraginta dies Jeuniorum, sed to-  
tum decursum dierum à feria IV. Ci-  
nerum usque ad Sabbatum Sanctum,  
inclusivè.

12. **I**llud hic non est omittendum,  
si quis in Quadragesima sine necessitate,  
vel sine dispensatione (qualis certè est illa,  
quam concedit Bulla Cruciatæ, de qua  
mox) comedit lactinia, peccare qui-  
dem mortaliter contra præceptum, jam  
explicatum à prædicto SS. Alexandro

VII. sed tamen sic observare Jejunium  
Quadragesimæ; siquidem, ut modò  
dictum est, constat cum lactiniis Ec-  
clesiasticum Jejunium, ut bene notat  
Leander *tract. 5. disp. 3. quæst. 14.* se-  
cus, qui semel comederet lactinia in  
die Jejunii, non obligaretur illo die  
amplius jeunare, quod nemo dixit, ut  
patet in habente prædictam Bullam;  
qui quamvis comedit lactinia, ta-  
men jeunare omninò tenetur. Non  
sic, qui carnes, vel semel, comedit;  
nam cum carniùm comestio, ut supra  
vidimus, destruat Jejunii essentiam, sic  
comedens carnes factus jam ineptus ad  
essentiam Jejunii, illud servare eo die  
amplius non potest; unde nec tenetur,  
sed solum obligabitur ad abstinentiam  
iteratæ carniùm comestionis, ut supra  
etiam explicatum est latis.

*An in jeuniis Quadragesima  
comedi possint biscotti, ex ovis  
mixtis confecti?*

13. **Q**uæstio non est, si valde pau-  
cos biscottos ejusmodi tunc  
comedas; eo enim casu ex parvitate  
materiæ à peccato mortali excusaberis;  
quæ autem sit hæc parvitas materiæ in  
ovis, & lactiniis infra, Deo dante,  
decernemus. Et rursus non est quæ-  
stio de pane, quem appellamus Hæpa-  
num, vel de similibus biscottis, in qui-  
bus magna pars ovorum, & lactinio-  
rum invenitur; tunc enim manduca-  
rentur ova, & lactinia in magna  
quantitate, & consequenter mortaliter  
peccaretur. Quæstio igitur est, an de  
biscottis, in quibus, ut solet fieri, mo-  
dica ovorum, vel butiri, vel similis  
pars,

pari, ut dictum est, immiscetur, possit tunc in magna quantitate sumi.

14. Non posse, contendit Leand. *diss. 5. cit.*, quia tunc sumerentur ova, & lactinia in quantitate notabili; si enim unum ovum conflat, ut fertur, decem biscoctos, qui viginti comedere, sanè duo ova comederet; at quis dicit, comedentem duo ova in Jejunio, ova excludente, non ire contra præceptum de ovis non comedendis?

15. Posse, docet Pasqualigus *dec. 83.* quia tamen, ait, in tanta quantitate ovorum seorsim sumpta comedere, illa non liceret in dictis diebus; immixta tamen, & dispersa ea quantitas in huiusmodi biscoctis, est ita absorpta in substantia panis, ut non censeatur moraliter comedere ova is, qui panem illum biscoctum comedit.

16. Ego censeo, tunc solùm in magna quantitate hos biscoctos immixtis ovis confectos licitè comedi posse in dictis diebus veteris, quando in singulis biscoctis adeò est parva ovi, vel butyri substantia, ut ipsa coctione veluti evanescat ovi, vel butyri substantia. Nam secus, quinam negare poterit, multa pauca facere posse unum factis, & ita te verè in stomacho notabilem quantitatem ovorum habere, atq; ab illis commodè nutriri?

*Quid concedat Bulla Cruciatæ quoad carnes, & lactinia in diebus veteris?*

17. Verba prædictæ Bullæ hæc sunt.

*Item, ut durante dicto anno intra ipsa Hispaniarum Regna, & non extra, carnibus de consilio utriusque mo-*

*dici temporibus jejuniorum totius anni, etiam Quadragesimalium vesci, ac pro eorum libitu ovis, & lactinis. Itaq; qui carnes comederint, servata in cæteris jejuniij Ecclesiastici forma, dicto jejunio satisfecisse censeantur.*

*Excipiuntur ab indulto vescendi ovis & lactinis quoad Quadragesimalia jejunia tantùm Patriarchæ, Primate, Archiepiscopi, Episcopi, & alij Superiores, vel inferiores Pralati, & qualibet persona regularis, & ex secularibus illi, qui in Præbyteratus ordine constituti sunt, nisi hi fuerint sexagenarij.*

*Hactenus Clausula Bullæ.*

18. Circa hæc inquirens quartò: hoc privilegio, tum quoad carnes, tum quoad lactinia, possuntne habentes Bullam uti extra Regnum Siciliae, seu extra illa regna Regis Hispaniæ, in quibus promulgatur Bulla?

19. Respondeo. Non posse, quia nimis id clarè patet in Bullæ tenore, ibi (*intra ipsa Hispania Regis Regna, & non extra.*) Quare si tu habens Bullam Panormi, te conferas Neapolim e. gr. ibi hoc privilegio, vescendi prohibitis, frui non potes: potes autem, si eas in quamlibet Siciliae partem, ut etiam si adeas in Hispaniam, aliæque Regna Regis Hispaniæ, in quibus Bullæ promulgatio conceditur.

20. Inquirens quintò: qua ratione intelligendum sit illud privilegium de comedendis carnibus?

Respondeo. Id explicabitur, respondendo tribus dubitationibus, quæ hæc in se fieri possunt.

21. Dubitatur enim primò, quid emolumentum afferat hoc privilegium, quan-

quandoquidem requirat consilium utriusque Medici, id est, Confessarij, & Medici temporalis? Nam, vel certus sum, me ob infirmitatem gravem posse comedere carnes, & tunc licitè possum illis vesci sine illius consilio. Quòd si sim incertus, & Medicus solùm corporalis declaret, me carnibus indigere, etiam possum liberè, ut ex se patet; vel sum certus, vel certus reddor à Medico, me non indigere carnibus, & tunc nullo modo illis licitè vesci possum; vel denique sum in dubio, & dubius est Medicus de mea indigentia; & tunc probabile putant nonnulli, ut alibi nos diximus, me posse iis vesci, ne scilicet in periculum certum gravis morbi dilabar, quo periculo stante (ut quando est dubia mea indigentia, periculum semper stat) certè non obligor, ajuunt hi, ad abstinendum à carnibus. Quid ergo emolumentum affert Bulla?

22. Respondeo. Emolumentum esse, quia est alia sententia, & quidem communior docens in prædicto dubio esse obediendum præcepto; præceptum enim abstinendi à carnibus die vetito est certum; excusatio autem; ut hic supponimus, est dubia, unde prævalere debet certitudo præcepti; ideo Pontifex, sequentibus, ne scrupulis sit locus, concedit per Bullam ejusmodi comestionem. Adde & aliud emolumentum, ut habet Ludovicus à Cruce de Bulla disp. I. cap. 5. dub. 10. nam Pontifex habenti Bullam concedit, ut qui in reliquis formam jejunii servet, hoc est, si semel tantùm plenè comedat, censetur implere præceptum

jejunandi, & sic consequenter jejunii meritum, quod certè est magnum privilegium.

23. Dubitatur secundo, quid intelligatur nomine utriusque Medici?

Respondeo. Quoad primum intelligi quemlibet Confessarium, etiam non sit tuus, quia etiam is medicus spiritalis est, & quia in foro conscientie omnes Confessarij reputantur, ut unum quid. Ita Gallegus cap. 6. de Bulla dicit 45. addens, satis esse, si id consilium detur extra confessionem; non enim Bulla Confessionem actualem hic requirit; immò idem docet, satis esse quemlibet Sacerdotem, quamvis non approbatum ab Ordinario ad Confessiones suscipiendas, quia etiam hic potest absolvi à venialibus, & absolvi dici potest Confessarius; quidquid in oppositum dicat Mendo in appendice Bullæ disp. 2. c. 8.

Quoad secundum difficultas est, utrum sicuti certum est, Doctorem in medicina sufficientem esse, ita quemlibet, nec Doctorem, nec scientiam medicinæ profitentem, sed hominem, ut etiam mulierem in medicandis ægrotis expertum?

Respondeo. Sufficere, quia nomine medici non intelligitur ad litteram, qui doctoratus laureâ est insignitus; nam si est Doctor, sed tamen mihi constaret, esse inexpertum, non sufficeret, esset enim directè contra mentem Pontificis. Intelligitur ergo, qui est peritus, unde rectè de hac re dixit Henricus lib. 6. cap. 13. si modò medicus, aut expertus vir explicet subesse causam.

24. Dubitatur tertio, an hoc privilegium valeat non modò pro diebus Jejuniorum ( ut loquitur Bulla Latina ) verùm etiam pro diebus totius anni, quando non est Jejunium ? nempe pro diebus feriæ sextæ, & sabbati ( ut habet Bulla Italica. )

Respondeo, Etiam pro diebus totius anni, propter rationem ductam à potestate Commissarii potentis Bullam declarare, qui signatè id in Bulla Italica declarare proficitur. Adde illud Bullæ Latinæ, ( *Pro diebus Jejuniorum* ) legitime posse extendi ad dies feriæ sextæ, & sabbati, quia à Sacris Canonibus hi dies vocantur etiam dies Jejunii, licet non tam rigorosi, ut sunt quadragesimales.

25. Dubitatur quarto, An dispensatus ad carnes, modò dicto, per Bullam, possit pluries in eodem die carnes comedere ?

Respondeo, Esse valde probabile posse, si Confessarius, & Medicus non restringant licentiam, illas comedendi, id quod universaliter dixi *supra* cap. 3. n. 21.

26. Inquires sexto : pro quibusnam temporibus datur hoc privilegium Bullæ comedendi lacticiam ?

27. Respondeo dari primò, pro feriis sextis, & sabbatis cujuscumque hebdomadæ, secundo, pro vigiliis, & quatuor Temporibus, tertio pro Quadragesima.

Et quidem pro Quadragesima, hoc clarè est privilegium, quia tunc sine Bulla esset à lacticiis abstinendum ; in cæteris autem diebus anni est privilegium pro locis illis, ubi fortè legitima

*Tambur. de Præcept. Eccles.*

est consuetudo non comedendi tunc lacticiam ; immo etiam in alijs locis, ubi est consuetudo tunc comedendi lacticiam, est etiam privilegium ; nam per illud sedantur saltem conscientia timoratorum.

28. Dubitatur hinc quinto, an qui habet Bullam, possit velci lacticiis in jejunis ex voto, & Pœnitentia Sacramentali, & ex Jubilæo.

29. Respondeo affirmativè, nam si est probabile, ut supra diximus, te illis satisfacere sine Bulla, quando aliud expressum non fuit ; multò magis cum illa ; si tamen pati modò aliud expressum non fuit à vovente, à Confessario, à Pontifice ; nam si fuit aliud strictius expressum, ad illud non se extendit Bulla, quæ solùm dispensat in jure communi.

30. Dubitatur sexto : Minor viginti uno anno, qui non jejunat in die e. g. Quadragesimæ, potestne tunc lacticiam cum Bulla comedere ? Idem quaeritur de alijs non obligatis ad jejunium.

Respondeo, posse, quia privilegium hoc, quoad lacticiam, est absolute concessum, & quidem ad libitum, nec restrictum ad conditionem jejunandi.

*Exceptiones ab hoc Privilegio.*

31. Inquires septimò : Qua ratione intelligenda est illa exceptio ( *excipiuntur Patriarchæ, &c.* )

32. Respondeo sic intelligendam esse, ut primò, Prælati omnes. Secundo, quævis persona Regularis. Tertio, omnes Præbyteri Sæculares, nisi

Ss.

hi

VRIN  
n  
p  
AR  
E III  
Oib.

hi fuerint sexagenarij, non possint cum hac Bulla vesci lacticiis in diebus Quadragesimalibus.

Dico (in diebus Quadragesimalibus) nam certè possunt in sextis feriis, & sabbatis, in jejuniis vigiliarum, & quatuor Temporibus, quæ non incidunt in Quadragesimam. Ratio est, quia Bulla solum Quadragesimæ jejunia excipit.

Jam verò aliquid delibemus de singulis prædictis Classibus.

33. Quoad Prælatos scito, eos esse primò, Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos. Secundò, alios Prælatos inferiores, ut Abbates, Generales Religionum, Provinciales, Superiores locales, Ordinarios; hi enim omnes sunt Prælati habentes, ut supponimus Jurisdictionem ordinariam, eamque spirituales. Hi igitur omnes non possunt frui hac Bulla communi pro privilegio vescendi lacticiis. Consultò dixi (hac Bulla communi) nam per aliam poterunt ii, quos paulò post exponemus.

34. Nota autem inter Episcopos non includi Episcopos solum electos, sed nondum confirmatos à Pontifice, nam hi verè nondum sunt Episcopi.

35. Sed dubitatur, quid, si sit confirmatus, sed nondum consecratus?

Respondeo, excludi, quia verè tunc acquisivit potestatem Episcopalem exercendi jurisdictionem temporalem, & spirituales, unde potest censuras ferre, approbare Confessarios, aliquas indulgentias concedere, &c. Dico (potest) nam ceterum, ut illam actu exerceat, debet accepisse possessionem Episcopatus; id quod rectè notat Azo-

rius, *part. 2. lib. 3. quest. 9. ex cap. in juncta de electione in extravaganti communi.*

36. Quoad personas regulares, scito, eos esse illos omnes, qui professionem Religiosam emisissent per vota; Hinc excluduntur ab hoc indulto Religiosi, etiam Laici, etiam Moniales, etiam Convertæ, etiam Scholares, ex votis bienniis Soc. Jesu, quia omnes sunt verè Religiosi. Contra non excluduntur Novitii, vel Tertiarii (*Moche de Casa*) nec Tertiarii, nec patii Eremitæ, nec Scholares Societatis Jesu, si fuerint legitime dimissi; quia omnes hi non sunt verè Religiosi, ut notat Trullench. *lib. 1. quest. 4. dub. 5. aliique.*

37. Dubitatur hic primò, de Religiosis Ordinum Militarium,

Respondeo, hos includi à Bulla quoad hoc privilegium vescendi lacticiis, nam non solum Equites S. Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, aliique similes, de quibus est controversia, an sint Religiosi; verum etiam Equites Hierosolymitani, quos Militantes appellamus, hoc Privilegium vescendi lacticiis participant, si Bullam legitime sumant, ut patet in Summario Bullæ vulgari, quod Fidelibus distribuitur.

38. Dubitatur secundò an Sacerdotes horum Ordinum Militarium includantur in hoc privilegio? Ratio dubitandi est, quia Pontifex paulò post excludit ab hoc privilegio omnes Sacerdotes, unde videtur excludere etiam hos Sacerdotes Militares, & ex alia parte idem Pontifex includit in hoc privilegio omnes Militares; at hi, quam-

vis Sacerdotes, ex Ordine Militari sunt ergo &c.

39. Respondeo certare hac in re Bardi, & Mendo locis citatis; & Bardi quidem illos excludit, quia sunt Sacerdotes; Mendo autem includit, quia sunt Militares. Componamus nos breviter litrem, affirmando utramque sententiam esse probabilem, quia utraque expositio probabiliter cadit in verba Pontificis.

40. Quoad Præsbyteros Sæculares, scito, solum intelligi Sacerdotii gradu fulgentes, hi enim nequeunt hac uti Bulla quoad prædictum Privilegium. Quare poterunt ea comedere cum Bulla Clerici Minores, Subdiaconi, ac Diaconi, si Religiosi non sint.

41. Sed circa hoc dubitatur primo. Cum in tenore Bullæ dicatur (*in jejunis Quadragesimalibus non posse dictos Prælatos, & Regulares, & Sacerdotes, nisi hoc privilegio*) dubitatur, inquam, an in diebus Quadragesimæ, in quibus non jejunatur, hoc est in Dominicis, possint hi cum Bulla licite frui lacticiis?

Respondeo. Concedit Mendo non solum cum Bulla, sed etiam sine illa prædictos, immo Fideles omnes posse uti lacticiis in Dominicis, prædictis. Quod posterius dictum, hoc est, sine Bulla, quam falsum sit, ostendit Diana *part. 10. tract. 11. resol. 46.* præsertim ex eo, quod Sacra Congregatio Sancti Officii, & Congregatio Indicis Romæ mandavit, ut hæc opinio deleteretur è quodam libro.

At quod prius dictum est, id est cum Bulla, puto illud esse probabile; hoc est, cum Bulla posse prædictos omnes Prælatos, & Regulares, & Sacerdotes diebus Dominicis Quadragesimæ veluti lacticiis. Ita sustinet Trullench, Ludovicus à Cruce, Diana, & Bardi *part. 3. tractat. 33. sect. 7.* eos, alioque citans. Puto tamen esse aliquo modo etiam probabile, non posse, ut tenet Henriquez, Rodriguez, aliique apud eundem.

Ratio quod sit probabile, cum hac Bulla posse prædictos Prælatos, & Regulares, & Sacerdotes comedere lacticiis in Dominicis Quadragesimæ est, quia Bulla Latina Gregorij XIII. expressè dicit, posse comedi lacticiis cum Bulla in omnibus temporibus, & jejunis extra Quadragesimalia jejunia tantum. Sublimo; sed Dominicæ non sunt jejunia Quadragesimalia, tunc enim non jejunatur ergo &c. Ratio verò, quod sit probabile, non posse, est; quia in Bulla vulgari translata ex latino dicitur, prædictos non posse cum Bulla comedere lacticiis quo ad dies Quadragesimales. Subsumo, sed Dominicæ prædictæ, licet non sint jejunia, id est, non sint dies, in quibus jejunatur, sunt tamen dies Quadragesimæ ergo &c.

#### De Sexagenarijs.

42. Inquires octavo an prædicti Episcopi, Regulares, Præsbyterique seculares si sint Sexagenarij, possint lacticiis frui cum hac Bulla communit Inquires, inquam quinam sunt Sexagenarij? An qui jam attigerunt sexagesimum

finum annum, nec dum compleverunt? An qui jam compleverunt? Clarius: annus sexagenarius ad hunc effectum debetne esse completus? An satis incompletus, seu inchoatus.

43. Respondeo, ego, quamvis sciam ex Doctoribus citatis aliquos requirere completum, aliquos esse contentos incepto, puto tamen cum his posterioribus, satis esse inceptum, atque adeo sufficere, si quis attigerit annum 60. etiam per unum diem. Ita Jo. Sanchez *disp. 54. num. 11. & Trullench, lib. 3. in Decalog. cap. 2. dab. 4. num. 3.* non autem me movent rationes, quæ ab aliquibus afferuntur; respondere enim illis, facile quis potest; sed satis sint ipsa verba Pontificis; non enim Pontifex in nostra Bulla utitur illo modo loquendi (*Concedo hoc privilegium illis, qui sexaginta annos habent*) qui modus loquendi variè in alterutram partem explicari posset, sed dicit (*concedo hoc privilegium illis, qui sunt sexagenarij*;) at qui attigit 60. annos, licet non compleverit, dicitur, & est sexagenarius, ut etiam pari modo dicuntur octogenarii, centenarii etiam ii, qui octoginta, centum attigerunt; sexagenarius enim propriè, & latinè dicitur ille, qui agit sexaginta annos, non verò, qui jam egit, illosque complevit. Hæc est mea ratio. Adde, credibile valdè esse, Pontificem voluisse indulgere prædictis, atque hoc privilegium concedere, quando ex recepta jam consuetudine ii non obligantur amplius ad jejunium Ecclesiasticum; sed jam ex probabiliissima opinione apud citatos, & apud Leandrum *de Præceptis Ecclesie*

*tract. 5. disp. 8. sect. 17.* hi sunt illi qui solum attigerunt sexagesimum annum; ergo &c.

*De Privilegio edendi lacticia concessa prædictis Prelatis &c. ab Urbano VIII.*

44. Urbanus VIII. Episcopus, & Præbyteris secularibus, qui sunt exclusi ab indulto lacticiniorum per Bullam communem, illud concessit illis (non verò Religiosis) in hunc tenorem.

*Venerabilibus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis inferioribus Prelatis, nec non Præbyteris secularibus dumtaxat, ut Quadragesimali tempore (hebdomada tamen majore excepta) ovis similiter, ac lacticiis pro eorum libitu uti, & veses indulgemus, data elemosyna per Commissarium Generalem taxanda.*

45. Dubitatur autem hic primò quantanam elemosyna eroganda est pro hac Bulla?

Respondeo, & quidè antea recolendum est, Realem esse unum tarenum nostræ monetæ Sicilia grana quatuor, & ejusdem grani partem quartam. Hoc igitur posito, Commissarius Generalis sequentem taxam constituit.

Pro Episcopis &c. & Abbatibus vult largiendos esse Reales viginti quatuor.

Pro dignitatibus Canonicalibus Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiatarum Reales octo.

Pro illis, qui gaudent portionibus, vel portionum medietatibus, & pro beneficiis curam habentibus animarum, vel non habentibus, quorum

rum redditus annuus fit rectorum.  
Reales sex.

Pro habentibus beneficium, Cappellaniam, vel portionem, quorum redditus annuus, non minus fit, quam rectorum ducentorum, Reales quatuor.

Pro Clericis; & Præbyteris Sæcularibus Reales duos.

46. Dubitatur secundò: Virtute hujus Bullæ, quam quis hic recipit, utine potest lacticiis extra Regnum?

Respondeo: nequaquam; nam hæc Bulla, cum sit extensio prioris, seu communis Bullæ, intelligitur cum eadem limitatione, qua illa est.

47. Dubitatur terriò: Quando hic excipitur hebdomada major, excipiuntur ne Dominica Palmarum?

Respondeo: excipi, unde ex vi hujus parvæ Bullæ non possunt prædicti lacticiis vesci ea Dominica. Nam cum qualibet hebdomada constet septem diebus, manifestum est Dominicam includi in hebdomada. Dixi (ex vi hujus parvæ Bullæ) nam quia probabile est cum Bulla communi licite posse comedi lacticia à prædictis personis in Dominicis Quadragesima, ut supra diximus, ideo qui ex dictis personis illam communem habet, poterit ex vi illius Bullæ ea comedere in dicta Dominica Palmarum, Ita Gallegus *Glausula 6. dub. 53. de Bulla Cruciatæ*, & Trullench *in appendice num. 12.*

48. Dubitatur quartò: De quorum bonorum redditu intelligitur, quando in taxa bonorum annuorum fit mentio?

Respondeo. Bonorum Ecclesiasticorum, hoc est, bonorum, quæ quis habet ab Ecclesia, seu ratione beneficii Ecclesiastici, deductis oneribus, quæ fortè sint in illo beneficio. Quare si quis habeat bona Patrimonialia, vel propriâ industriâ conquisita, quantumvis pingua, si tamen id, quod habet ratione beneficii, portionis, pensionis, &c. non accedat ad redditum annuum in prædicta taxa definitum, eam maiorem elemosynam dare pro hac parvæ Bulla non obligabitur, ut notat Gallegus *ibid. dub. 56.* & Trullench *ibid. n. 13.*

49. Dubitatur quinquatò: Si Episcopi, Abbates, ut item Dignitates Canonicales, pro quibus non fit mentio quantitatis bonorum Ecclesiasticorum, pauca habeant, hoc est, habeant bona Ecclesiastica non pertingentia ad annum redditum rectorum trecentorum, obligantur ne taxa viginti quatuor, vel octo Realium contribuere pro hac Bulla?

Respondeo. Obligari, quia dum Commissarius taxavit pro his elemosynam, non respexit ad redditus, sed solum ad dignitatem. Ita tenet Trullench in expositione hujus Bullæ parvæ *num. 14.* Addit Gallegus *l. cap. cit. Clausula 6. dub. 57.* hos obligari ad prædictam taxam, etiamsi nihil habeant.

50. Dubitatur sextò: Coadjutor, e. g. Canonici, vel cujuscunque beneficiarii venitne nomine Canonici, vel beneficiarii, ita ut debeat dare elemosynam constitutam pro illis, quorum est Coadjutor?

## CAPUT V.

## De unica Jejunij refectione?

51. Respondeo. Nequaquam, quia Coadjutor non est verè Canonicus, vel Beneficiarius, habet enim solum jus ad rem, non in re, ut notat Trullench *loc. cit. num. ult.* Legite id latius apud Gallegum *ibid. dub. 58.* qui id confirmat ex Suario docente Coadjutorem, vivente Proprietario, non esse Canonicum, licet habeat locum in Stallo, & vocem in Capitulo, absente Proprietario.

52. Dubitatur septimò: an qui vult frui indulto huius Bullæ lactini-orum, debeat etiam sumere Bullam Communem?

Respondeo. Nequaquam, quia, ut notat Bardi p. 2. de Bulla Cruciatæ r. 3. cap. 2. sect. 8. n. 131. id non requiritur tenor huius Bullæ. Et meritò; hæc enim non dependet necessariò ab illa communi, sed est nova declaratio, seu potius nova extensio, novumque privilegium.

53. Dubitatur octavò. Quando dicemus infra in communi Bulla debere scribi nomen eius, qui illam sumit, eamque debere apud se retinere eodem modo, quo dicitur in explicatione dictæ Bullæ, idne etiam est necessarium in hac parva?

Respondeo. Non esse simpliciter necessarium, docet Trullench *loc. cit. num. 8.* quia id in hac Bulla, nec ab ipsa, nec ab ejus declaratore Commissario requiritur.

1. **V**nicam plenam refectionem ex cibis non veritatis esse de substantia Jejunii, res est nimis apud Fideles vulgata; sed circa illam plures sese offerunt difficultates enodandæ, quas jam percurro.

2. Inquires primò, an sicuti, qui secundam plenam refectionem assumit, violat substantiam Jejunii, ita qui tertiam, quartam, &c. eodem die assumit? Respondeo, de hoc *supra cap. 3. num. 29.* per occasionem dixi.

## Per Potum an violetur Jejunium?

3. **I**nquires secundò: an sicuti cibum modo dicto solum semel sumere licet, idem dicendum sit de potu?

Respondeo. Non ita; unicam enim refectionem cum vespertino ientaculo præcipit lex Jejunii, non verò unicam, vel determinatas portiones. Quapropter poterit quis sæpe in die Jejunii bibere aquam, vinum, mustum, cervisiam, aquam distillatam ex herbis, vel floribus, qualis est aqua ex rosis, ex buglossa, & cicoria, &c. vel ex eodem vino, quam aquam vitem appellamus. Ratio est, quia hæc sunt verè potus, Potus autem in Jejunio non prohibetur à pia Matre Ecclesia, quia ex eius prohibitione nimis aggravaretur onus jejunandi.

4. Dices, ergo etiamne vinum in die Jejunii multoties bibam impunè? Quid

